

Sygn. akt **I Ca 46/23**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w następującym składzie: Przewodniczący: sędzia Joanna Skłodowska

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2023 roku w Sieradzu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Zarządowi (...) w B.

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. akt I C 45/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) w B. na rzecz T. K. 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt **I Ca 46/23**

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 7 grudnia 2022 r., Sąd Rejonowy Łasku

- w sprawie z powództwa T. K. przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Zarząd (...) w B., sygn. akt I C 45/18 - zasądził od pozwanego na rzecz powoda

71 782,00 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 11 000 złotych od 31 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 1 000 złotych od 6 lipca 2017 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 20 283 złotych od 14 listopada 2019 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 29 000 złotych od 14 listopada 2019 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 10 499 złotych od 5 grudnia 2022 r. do dnia zapłaty (pkt 1)

oraz kosztami procesu w kwocie 7 207 złotych (pkt 2), nakazując pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w (...).813,76 złotych z tytułu zwrotu wydatków (pkt 3).

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

Współwłaścicielami nieruchomości położonej w G., obręb 7, gmina Ł., oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym (...) i pow. 0,55 ha, objętej księgą wieczystą Kw nr (...), są: J. K. - 5/8 części oraz D. K., T. K. i M. S. - po 1/8 części.

Współwłaścicielami nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym (...) i pow. o (...), objętej księgą wieczystą Kw nr (...), są: J. K. - 5/8 części oraz D. K., T. K. i M. S. - po 1/8 części.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, zatwierdzonym uchwałą nr XXIII/255/2016 z dnia 26 października 2016 r., działka nr (...) położona jest na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (symbol 1MN).

Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ł., przyjętym uchwałą Nr L/481/14 Rady Miejskiej w Ł. z dnia 12 lutego 2014 r. działka nr (...) znajduje się na terenie posiadającym następujące przeznaczenie: tereny upraw rolnych wysokiej klasy bonitacyjnej I - IV, tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej i zagrodowej o niskiej intensywności.

Regulację szczególną stanowi uchwała nr XXIX/379/ 16 Sejmiku Województwa (...) z dnia 25 października 2016 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł.. Jest to kolejny akt o podobnym charakterze. Poprzednim była uchwała nr LI/ 1469/ 10 Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 r., uchylona przez obecnie wprowadzoną w życie. Obszar ustanowiony na podstawie poprzedniej uchwały nie obejmował jednak przedmiotowej nieruchomości.

Określony w obowiązującej uchwale nr (...) obszar ograniczonego użytkowania został podzielony na 2 podobszary oznaczone symbolami A i B:

- podobszar A, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska, zewnętrzną natomiast wyznaczają izolacje równoważnego poziomu dźwięku L A (...) = 60 dB oraz L A (...) = 50 Db,

- podobszar B, którego granicę wewnętrzną wyznacza izolacja równoważnego poziomu dźwięku A, zewnętrzną granicę podobszaru B izolacja równoważnego poziomu dźwięku L A (...) = 55 dB oraz L A (...) = 45 dB.

Z załącznika graficznego wynika, że działka nr (...) znajduje się w podobszarze B, natomiast działka nr (...) znajduje się w podobszarze A.

Budynki posadowione na działce nr (...) nie obejmują wymagania techniczne dotyczące budynków wprowadzone na terenie (...) z 2016 r. Nie dotyczą one również działki nr (...).

Utrata wartości rynkowej nieruchomości objętej księgami wieczystymi: (...) oraz (...) w wyniku wejścia w życie uchwały Sejmiku Wojewódzkiego (...) z dnia 25 października 2016 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. (według stanu na grudzień 2016 r.) i cen na 17 październik 2022 r. wynosi łącznie 71 782 złotych - 31 283 złotych plus 40 499,00 złotych.

Pełnomocnik strony powodowej wystosował do pozwanego pisemne wezwanie do zapłaty kwoty 30 000 złotych w terminie do 5 lipca 2017 r. oraz kwoty 100 000 złotych w terminie do 30 grudnia 2017 r.

Pozwany odmówił uznania zgłoszonych roszczeń pismami z 28 czerwca 2017 r. oraz z 14 grudnia 2017 r.

W przedstawionym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Rejonowego, spełnione zostały przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej uregulowanej w art. 129 ust 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U z dnia 29.10.2021, Dz.U. 2021 poz. 1973 - p.o.ś).

W związku z powyższym, mając na uwadze cesje praw z 20 czerwca 2017 r. oraz z dnia 23 listopada 2017 r., Sąd uznał powództwo za uzasadnione w całości

O odsetkach Sąd pierwszej instancji orzekł podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c., o kosztach procesu - na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., a o kosztach sądowych - na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, który zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 129 ust. 2 ustawy - prawo ochrony środowiska poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na nieprawidłowym przyjęciu, że odpowiedzialność odszkodowawcza przewidziana w tym przepisie obejmuje spadek wartości nieruchomości spowodowany emisją hałasu związanego z eksploatacją lotniska wojskowego w Ł., a także spadek wartości spowodowany zawężeniem prawa własności powstałym wskutek wejścia w życie Uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 25 października 2016 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł., podczas gdy prawidłowa wykładnia wskazanej regulacji prowadzi do wniosku, że odszkodowanie na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska należne jest jedynie w przypadku udowodnienia przez stronę powodową, że postanowienia aktu ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania określają nakazy, zakazy, które w sposób bezpośredni wpływają na nieruchomości strony powodowej, wywołując szkodę w postaci spadku wartości nieruchomości, natomiast samo „zawężenie granic własności”, czy też „stygmatyzacja nieruchomości” nie stanowią podstawy do dochodzenia odszkodowania z tytułu ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w pierwszej i drugiej instancji.

Powód domagał się oddalenia apelacji na koszt pozwanego.

#### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Środek zaskarżenia wniesiony przez stronę pozwaną opiera się na twierdzeniu, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania w związku z funkcjonowaniem lotniska w Ł. nie stanowi samodzielnej podstawy roszczenia odszkodowawczego z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, określonego w art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Pozwany jako argument na poparcie swojego twierdzenia powołuje się przy tym na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt III CZP 80/22, zgodnie z którą „wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania z uwagi na niemożność zachowania standardów ochrony środowiska przed hałasem w związku z funkcjonowaniem lotniska (art. 135 ust. 1 p.o.ś.) nie stanowi samodzielnej podstawy roszczenia odszkodowawczego z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, określonego w art. 129 ust. 2 tej ustawy” oraz: „za ograniczające sposób korzystania z nieruchomości w rozumieniu art. 129 ust. 2 ustawy mogą być uznane wyłącznie postanowienia aktu ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania określające nakazy, zakazy i zalecenia skierowane do właścicieli nieruchomości (art. 135 ust. 3a powyższej ustawy)” / tak również uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2022 r., sygn. akt III CZP 81/22, LEX nr 3340113/.

Odnosząc się do treści wskazanej uchwały, przede wszystkim należy podkreślić, że orzeczenia Sądu Najwyższego są wiążące tylko wtedy, gdy sąd odwoławczy zada pytanie prawne w kwestii budzącej wątpliwość. Wówczas pogląd prawny wyrażony w uchwale wiąże sąd w tej konkretnej sprawie. Jedynie uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego składu połączonych izb oraz składu całej izby, z chwilą ich podjęcia, uzyskują moc zasad prawnych. Także ewentualnie skład 7 sędziów może postanowić o nadaniu uchwale mocy zasady prawnej. Taka sytuacja w przypadku powoływanego orzeczenia nie miała miejsca. Uchwała zapadła w składzie trzech sędziów i ponieważ nie została wydana na skutek pytania prawnego zadanego w sprawie niniejszej nie jest w niej wiążąca.

Problematyka nie jest zaś nowa, bowiem ustawa, o jakiej mowa obowiązuje od

1 stycznia 2002 r. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmowano dotąd, że roszczenia oparte na art. 129 ust. 2 p.o.ś mają charakter odszkodowawczy i powstają jako ustawowa konsekwencja ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Co ważne, zdecydowanie dominowało też szerokie ujęcie związku między ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania a obniżeniem wartości nieruchomości. Przyjmowano, że ograniczeniem tym jest już samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, gdyż powoduje ono obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych w treści aktu

o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania. Na skutek wejścia w życie tego aktu, dochodzi bowiem do zawężenia granic prawa własności i od tej daty właściciel musi znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie immisje hałasu, bez możliwości żądania ich zaniechania, co wpływa również na obniżenie wartości nieruchomości. Szkodę należy ustalać respektując zasadę pełnej odpowiedzialności odszkodowawczej, dokonując zindywidualizowanej oceny okoliczności sprawy (art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 322 p.o.ś.) - por.m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 8 listopada 2019 r., III CZP 32/19, OSNC 2020 r., nr 10, poz. 81; postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, niepubl.,

z 9 grudnia 2021 r., II CSK 326/21, LEX nr 3273730, wyroki Sądu Najwyższego: z 25 lutego 2009 r., II SK 546/08, niepubl., z 6 maja 2010 r., II CSK 602/10, niepubl., z 25 maja 2012 r.,

I CSK 509/11, OSNC 2013, Nr 2, poz. 26, z 27 czerwca 2012 r., IV CSK 28/12, niepubl, z 21 sierpnia 2013 r., II CSK 578/12, OSNC 2014, Nr 4, poz. 47, z 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16 i II CSK 113/16, niepubl., z 14 czerwca 2017 r., II CSK 602/16, niepubl., z 11 marca 2020 r., I CSK 568/18, niepubl., z 11 marca 2020 r., I CSK 688/18, niepubl.

W uzasadnieniu powoływanej przez skarżącego uchwały Sąd Najwyższy dokonał analizy dotychczasowego swojego orzecznictwa, przychyliając się do tzw. „węższego” rozumienia szkody podlegającej naprawieniu w trybie art. 129 ust. 2 p.o.ś. Tak ukształtowane orzeczenie nie jest jednak konsekwencją jakiegokolwiek zmiany legislacyjnej, ani też dokonanej przez Trybunał Konstytucyjny kontroli konstytucyjności Prawa ochrony środowiska, ani aktów powiązanych.

W świetle dotąd prezentowanych w judykaturze i doktrynie prawa cywilnego poglądów, stanowisko Sądu pierwszej instancji co do wykładni art. 129 ust. 2 p.o.ś. było zatem jak najbardziej uprawnione.

Tym niemniej warto zauważyć, że - wbrew tezie skarżącego - w uchwale nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 25 października 2016 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł. wymienione są ograniczenia dotyczące zarówno nieruchomości położonych w podobszarze A, jak i B. Zakazy wymienione w § 8 i 9 ograniczają prawo własności, eliminując możliwość przeznaczenia wszystkich nieruchomości położonych w podobszarze B na budowę określonych obiektów (uzdrowisk, szpitali, domów opieki społecznej lub obiektów związanych z pobytem dzieci i młodzieży) lub zmianę przeznaczenia istniejących budynków.

W podobszarze A. zaś uchwała wprowadziła zakaz:

- przeznaczania terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo - usługową,

- tworzenia terenów rekreacyjno - wypoczynkowych,

- tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk,

- przeznaczania terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- budowy budynków jedno i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowych, mieszkaniowo - usługowych, szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na budynki mieszkalne jedno i wielorodzinne oraz zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo - usługowego oraz na zabudowę zagrodową i na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

W podobszarze A dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych, jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych

w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy.

Wskazane zakazy ograniczają prawo własności, eliminując możliwość przeznaczenia wszystkich nieruchomości położonych w podobszarze A na budowę wymienionych obiektów lub zmianę przeznaczenia istniejących budynków.

Wbrew tezie skarżącego zatem, postanowienia aktu ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania ograniczają sposób korzystania z nieruchomości powoda, bowiem zawierają zakazy, o jakich mowa w art. 135 ust. 3a w odniesieniu do nieruchomości wymienionych w pozwie.

Nie można więc mówić, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania stanowi w sprawie przedmiotowej „samodzielną podstawę roszczenia”. Zmniejszenie wartości nieruchomości powoda nie wynika zaś z samego faktu położenia nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania, lecz jest efektem ograniczeń, jakie wiążą się z takim usytuowaniem. Wysokość odszkodowania odpowiada konkretnej utracie wartości nieruchomości, która to utrata jest okolicznością faktyczną (faktem rynkowym), nie zaś jedynie wnioskiem prawnym, wywiedzionym z określonej wykładni przepisów prawa materialnego.

Za trafnością i prawidłowością rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego stoją ponadto względy innej natury. Jak już wskazano, przez lata w orzecznictwie sądów powszechnych

i Sądu Najwyższego dominował pogląd o dopuszczalności zasądzenia odszkodowania

w tożsamy sposób w oparciu o przesłanki, na jakich swoje orzeczenie oparł Sąd pierwszej instancji. W obszarze jurysdykcji Sądu Okręgowego w Sieradzu, w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł. zapadły setki, a nawet tysiące orzeczeń przyznających odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości położonych w podobszarze A i B. C. zmiana linii orzecniczej, bez zmiany brzmienia przepisów ustawy, a jedynie w oparciu o jedną z interpretacji zaprezentowaną przez Sąd Najwyższy, niemającą charakteru zasady prawnej, w ocenie Sądu Okręgowego, rażąco godziłaby w zasadę równości obywateli korzystających z prawa do sądu i nie dałoby się sytuacji takiej pogodzić z zasadami sprawiedliwości.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację strony pozwanej jako bezzasadną, o czym orzeczono jak w punkcie 1. wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego, należnych od pozwanego na rzecz strony powodowej Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2. wyroku, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

w zw. z art. art. 391 § 1 k.p.c. Wysokość opłaty za czynności profesjonalnego pełnomocnika - 2 700 złotych - ustalono w oparciu o § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.